

ускладненої гармонії (зокрема через імплементацію септакордових співзвучь), елементів джазової стилістики, котрі налаштовують слухача в атмосферу часів панування напряму свінгу та американських джазових біг-бендів. Окремо варто відмітити притаманні “Concertino rithmico” квадратність побудов, синкопованість басової лінії, легкість та шлягерність мелодії, а також віртуозні пасажі та каденцію тематичного типу в партії баяніста (тт. 132-160).

Таким чином, “Concertino rithmico” І. Гайдена є яскравим зразком імплементації естрадно-джазової стилістики в жанрі концерту для баяна з оркестром та переконливим підтвердженням сталого інтересу сучасних митців до сфери баянно-акордеонного мистецтва загалом.

Д. Маяцький

ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИДАТНОЇ ФІНСЬКОЇ АКОРДЕОНІСТКИ МАРІЇ КАЛАНІЄМІ

D. Maiatskyi

CREATIVE ACTIVITY OF THE OUTSTANDING FINNISH ACCORDIONIST MARIA KALANIEMI

Фінляндія наприкінці ХХ — початку ХХІ ст. стає одним з визнаних центрів розвитку світового акордеонного мистецтва. Дуже вагомим і багатовекторним є творчий доробок сучасної фінської акордеонної школи, представленої багатьма академічними музикантами — композиторами та виконавцями.

Однією з найяскравіших серед них є всесвітньо відома фінська акордеоністка, композиторка та викладачка Марія Каланіємі (Maria Kalaniemi, народ. 1964), яка успішно просуває своє бачення нового місця акордеона в сучасній музиці. Унікальне гармонійне поєднання у творчості мисткині традицій академічної класичної школи, джазової імпровізації та фінського народного виконавства робить її однією з найпомітніших фігур у світовому баянно-акордеонному мистецтві.

Професійне становлення Каланіємі як репрезентантки академічного напряму музичного мистецтва відбулося, як і в більшості сучасних фінських акордеоністів, у Академії імені Сібеліуса в Гельсінкі під керівництвом видатного фінського акордеоніста та композитора, професора Матті Рантанена.

Проте згодом Марія захопилася національним музичним фольклором, його семіотикою, архаїчними формами, специфікою поліритмічних структур та мелосу. Результатом цього став кардинальний зсув у художньому світогляді мисткині, що призвів до переосмислення нею академічних принципів і технік через призму автентичного фінського, у світлі якого свобода інтонування у творчості Марії Каланіємі почала домінувати над нормативністю.

У композиторській практиці Каланіємі відбувається перехід від простого цитування фольклорного матеріалу до його творчого використання як стилістичної складової нового музичного мовлення авторки, що перетворює акордеон на своєрідного посередника між фольклором та авангардом.

Марія Каланіємі упродовж багатьох десятиріч постійно й успішно концертує як акордеоністка-виконавиця, реалізуючи численні сольні концертні проекти — “Vilda Rosor” («Дикі троянди»), “Bellow Poetry” («Поезія міхів») та ін., — а також активно співпрацюючи з великою кількістю відомих фінських та іноземних артистів. Серед них: піаніст Тімо Алакотіла (Timo Alakotila), віолончеліст Арто Норас (Arto Noras), трубоч Оллі Халттунен (Olli Halttunen), гітарист Ісмо Аланко (Ismo Alanko),

гармоніоніст Ееро Грундстрём (Eero Grundström), скрипалька та арфістка Маріанна Маанс (Marianne Maans), співачка та авторка пісень Дезіре Саарела (Désirée Saarela), видатні європейські та світові акордеоністи Ларс Холлмер (Lars Hollmer, Швеція), Отто Лехнер (Otto Lechner, Австрія), Гай Клусевшек (Guy Klusevsek, США), Братко Бібіч (Bratko Bibič, Словенія) та багато інших.

Виступи Марії Каланіємі, які відбуваються переважно в камерному жанрі, створюють власний унікальний простір для музичного діалогу. Суттєве значення для переосмислення ролі акордеону мають також міждисциплінарні проекти мисткині (зокрема створення саундтреків до німих фільмів “Music Meets Pictures”), які демонструють розширення семіотичного поля баянно-акордеонного мистецтва. Кроскультурні колаборації артистки з представниками північноамериканського (Kronos Quartet), аргентинського, індійського музичного авангарду свідчать про трансформацію статусу та звукообразу акордеона та його вихід за межі національної ідентичності в універсальний простір міжкультурної комунікації як рівноправного учасника глобального культурного діалогу.

Утвердженню нового бачення акордеонного мистецтва у фінському академічному просторі сприяла також активна викладацька діяльність Марії Каланіємі на посаді професорки Академії Сібеліуса, яка відбиває основні цінності художньої школи мисткині. Її основними векторами, поряд із фундаментальною професійною підготовкою класичного напрямку, є глибоке вивчення національних автентичних виконавських традицій, а також розвиток креативного потенціалу шляхом долучення до імпровізації та композиції.

У творчості Марії Каланіємі дуже яскраво простежується ідея переходу від виконавця-інтерпретатора до митця-новатора, що слугує важливим орієнтиром для нового покоління фінських музикантів.

Підводячи підсумки вищевикладеного, підкреслимо, що дослідження творчої діяльності Марії Каланіємі має суттєве значення для розкриття специфіки трансформаційних процесів у сучасному фінському академічному акордеонному мистецтві.

І. Донченко

СЕМАНТИЧНІ МЕТАМОРФОЗИ ГІТАРНОГО ЗВУКУ У ТВОРЧОСТІ ТАН ДУНА

I. Donchenko

SEMANTIC METAMORPHOSES OF GUITAR SOUND IN TAN DUN'S WORKS

Упродовж XX–XXI ст. гітарне мистецтво зазнало чимало значних трансформацій, пов'язаних із суттєвим розширенням виконавсько-технологічного, темброво-фонічного та художньо-естетичного діапазону інструмента. Гітара вийшла за межі європейської традиції, ставши ареною для міжкультурного діалогу. Саме тому особливої актуальності набувають наукові розвідки, присвячені провідним митцям сучасності — композиторам і виконавцям, — які у своїй творчості переосмислюють гітарне мистецтво в транскультурному контексті.

Таким є видатний композитор Тан Дун (нар. 1957) — один із ключових представників так званої «китайської нової хвилі», творчість якого відкриває нові горизонти розвитку гітарного мистецтва.